

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Zdeňka Kühna a soudkyň Daniely Zemanové a Michaely Bejčkové v právní věci žalobce: **K. B. B.**, zast. Mgr. Ing. Jakubem Backou, advokátem se sídlem Sevastopolská 378/16, Praha 10, proti žalované: **Policie České republiky**, Krajské ředitelství policie Ústeckého kraje, Odbor cizinecké policie, se sídlem Masarykova 27, Ústí nad Labem, proti rozhodnutí žalované ze dne 16. 9. 2016, čj. KRPÚ-192521-20/ČJ-2016-040022-ZZ, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 1. 11. 2016, čj. 75 A 33/2016-29,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Ing. Jakubu Backovi, advokátu, **s e p ř i z n á v á** odměna a náhrada hotových výdajů v celkové výši **8228 Kč**, která bude proplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobce je státní příslušník Kamerunské republiky. V roce 2012 ho Okresní soud v Lübecku, Spolková republika Německo, odsoudil za trestný čin nepovoleného držení

omamných látek a napomáhání k zakázanému obchodování s těmito látkami a uložil mu trest odnětí svobody v délce 38 měsíců. Na základě této skutečnosti zařadily německé orgány žalobce do Schengenského informačního systému se statutem osoba nežádoucí nebo představující bezpečnostní riziko, které je zakázán vstup a pobyt v schengenském prostoru, a to s platností od 27. 12. 2013 do 27. 12. 2016. Dlužno dodat, že se nejednalo o první trestnou činnost žalobce, za spáchání obdobného deliktu byl v roce 2007 odsouzen Trestním soudem v Bruselu na dobu 33 měsíců.

[2] Po částečném vykonání trestu v roce 2014 propustily německé orgány žalobce z výkonu trestu a současně ho vyhostily do Kamerunské republiky. Zde pobýval přibližně 3 měsíce. Poté žalobce přicestoval přes Nizozemsko do České republiky, kde měl udělen od roku 2004 trvalý pobyt. Na základě provedeného konzultačního řízení s německou stranou se české správní orgány dozvěděly o trestné činnosti žalobce a o tom, že byl zařazen do Schengenského informačního systému za účelem odmítnutí vstupu do schengenského prostoru. Proto zahájily s žalobcem řízení o zrušení platnosti trvalého pobytu na území České republiky. Jelikož si žalobce na jím hlášené adrese trvalého pobytu v Ú. n. L. nepřebíral poštu, byl mu pro účely doručování v řízení ustanoven opatrovník. Dne 11. 6. 2016 správní orgány v souladu s § 77 odst. 2 písm. g) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, trvalý pobyt žalobce na území České republiky zrušily a stanovily mu lhůtu k vycestování 30 dnů.

[3] Dne 14. 9. 2016 se žalobce dostavil na Odbor azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra v Ústí nad Labem, jelikož chtěl ohlásit adresu, na které se zdržuje. Úředníci přitom zjistili, že žalobce pobývá na území České republiky neoprávněně bez platného pobytového titulu a že má záznam v Schengenském informačním systému s uděleným zákazem vstupu a pobytu v schengenském prostoru. Následně ho proto žalovaná prvotně zajistila dle § 27 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, a převezla ho na Oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort v Ústí nad Labem k provedení dalších úkonů.

[4] V pohovorech o podání vysvětlení žalobce uvedl, že žije v nájemním bytě v P. se svojí manželkou, která v současné době žádá na území České republiky o azyl. Sňatek manželé uzavřeli dne 27. 5. 2016. Jiné příbuzné v České republice nemá. Žalobce přiznal, že si byl vědom uděleného zákazu vstupu do schengenského prostoru a důvodů, pro které se tak stalo. Nevěděl ale, že má zrušen trvalý pobyt na území České republiky. Od října 2015 se natrvalo přestěhoval do P. a z důvodu pracovní vytíženosti si nebyl schopen na hlášené adrese trvalého pobytu v Ú. n. L. přebírat poštu. Adresu svého současného pobytu v P. žalobce nenahlásil, jelikož si tuto svoji povinnost neuvědomil a byl zaneprázdněn prací. Dále uvedl, že nemá žádné finanční rezervy a nevlastní v České republice žádný majetek. Na letenku do Kamerunské republiky v hodnotě 27.000 Kč až 30.000 Kč nemá dostatek finančních prostředků. Pokud jde o návrat do Kamerunské republiky, nehrozí mu tam žádné nebezpečí, nicméně na tento návrat není připraven. Schengenský prostor nehodlá opustit a věc proto předá právníkovi, aby mu zařídil pobyt.

[5] Dne 16. 9. 2016 žalovaná vydala rozhodnutí označené v záhlaví, na základě kterého zajistila žalobce za účelem správního vyhoštění na 60 dnů z důvodů dle § 124 odst. 1 písm. e) zákona o pobytu cizinců a umístila jej do zařízení pro zajištění

pokračování

cizinců. Jelikož žalobce požádal dne 19. 9. 2016 o mezinárodní ochranu, rozhodlo Ministerstvo vnitra dne 23. 9. 2016 opětovně o zajištění žalobce, tentokrát dle zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

[6] V nynější kauze se žalobce bránil žalobou proti rozhodnutí žalované o zajištění podle zákona o pobytu cizinců. Podanou žalobu krajský soud výše označeným rozsudkem zamítl.

II. Shrnutí argumentů kasační stížnosti a vyjádření žalované

[7] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu včasnou kasační stížnost z důvodů dle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

[8] Stěžovatel je v kasační stížnosti přesvědčen, že jeho okamžité zajištění je předčasným a nepřiměřeným zásahem do jeho práva na osobní svobodu, a nesouhlasí s posouzením krajského soudu, pokud jde o možnost uložení zvláštních opatření dle § 123b a § 123c zákona o pobytu cizinců. Podle krajského soudu je stěžovatel osobou zjevně nespolehlivou. Přitom vycházel pouze z toho, že se stěžovatel po svém vyhoštění ze SRN vrátil zpět do České republiky, nenahlásil změnu svého pobytu a v řízení o zrušení trvalého pobytu mu musel být ustanoven opatrovník pro doručování. Soud ovšem nezohlednil další relevantní skutečnosti. Podle nich stěžovatel byl schopen poskytovat žalované součinnost, aniž musel být zajištěn. Stěžovatel v tomto ohledu uvádí, že není migrantem pouze směřujícím do jiného státu, ale že na území České republiky dlouhodobě legálně pobýval. Na území České republiky pobývá i jeho manželka, se kterou sdílí společnou domácnost na pražské adrese. K zajištění přitom došlo, když stěžovatel hodlal tuto adresu jako svůj současný pobyt nahlásit. Z toho vyplývá, že neměl v úmyslu se jakkoli skrývat. Navíc trvalý pobyt mu byl odebrán nedlouho předtím, než byl zajištěn, a o této skutečnosti nevěděl. Stěžovateli nebyla nikdy předtím uložena povinnost opustit Českou republiku a ani jiné správní či soudní rozhodnutí, které by vědomě mařil.

[9] Stěžovatel v závěru kasační stížnosti navrhl, aby zdejší soud zrušil výrok I rozsudku krajského soudu a současně zrušil též rozhodnutí žalované.

[10] Žalovaná v řízení o kasační stížnosti plně odkázala na své vyjádření k žalobě, které doplnila o reakce na tvrzení stěžovatele v kasační stížnosti. Žalovaná přiznala, že stěžovatel není tranzitujícím migrantem. Rozdíl dle jejího názoru spočívá v tom, že zatímco tito migranti pobývají na území EU nelegálně poprvé bez jakéhokoliv předchozího zákazu, stěžovatel přicestoval na území EU nelegálně přes již jednou vydaný zákaz vstupu a pobytu na tomto území, čímž se navíc dopustil maření rozhodnutí členského státu EU. Pokud jde o samotné zrušení trvalého pobytu v České republice, stěžovatel si této skutečnosti nebyl vědom z důvodu své vlastní nedbalosti. Nadto s ohledem na svoji trestnou činnost mohl takový vývoj očekávat. Ani manželka stěžovatele nepobývá na území České republiky legálně, v současné době zde podala účelovou žádost o azyl.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[11] NSS při posuzování přípustné kasační stížnosti dospěl k závěru, že kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou. Důvodnost kasační stížnosti posoudil NSS v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.); neshledal přitom vady, jimiž by se musel zabývat i bez návrhu.

[12] Kasační stížnost není důvodná.

[13] Předmětem přezkumu v nynější kauze je rozhodnutí o zajištění stěžovatele za účelem správního vyhoštění. Zdejší soud proto zkoumal naplnění podmínek pro uložení zajištění dle zákona o pobytu cizinců.

[14] Podle § 124 odst. 1 zákona o pobytu cizinců je policie *oprávněna zajistit cizince staršího 15 let, jemuž bylo doručeno oznámení o zahájení řízení o správním vyhoštění anebo o jehož správním vyhoštění již bylo pravomocně rozhodnuto nebo mu byl uložen jiným členským státem Evropské unie zákaz vstupu platný pro území členských států Evropské unie a nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování*. Zároveň musí být dán jeden z důvodů uvedených v písmenech a) až e) téhož odstavce. Konkrétně v nynější kauze byl stěžovatel zajištěn podle písm. e), které se aplikuje, pokud jde o cizince evidovaného v informačním systému smluvních států.

[15] K zajištění cizince lze přistoupit za kumulativního naplnění podmínek uvedených v citovaném ustanovení. Jednou ze zákonných podmínek je skutečnost, že nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování. Naplnění této podmínky stěžovatel zpochybňuje a tvrdí, že v jeho případě postačovalo uložení zvláštních opatření dle § 123b a § 123c zákona o pobytu cizinců.

[16] Podle § 123b odst. 1 zákona o pobytu cizinců jsou zvláštními opatřeními za účelem vycestování *a) povinnost cizince oznámit policii adresu místa pobytu, zdržovat se tam, každou jeho změnu oznámit následující pracovní den policii a ve stanovené době se na adrese místa pobytu zdržovat za účelem provedení bytové kontroly, b) složení peněžních prostředků ve volně směnitelné měně ve výši předpokládaných nákladů spojených se správním vyhoštěním (dále jen „finanční záruka“) cizincem, kterému je zvláštní opatření za účelem vycestování uloženo; peněžní prostředky za cizince může složit státní občan České republiky nebo cizinec s povoleným dlouhodobým anebo trvalým pobytem na území (dále jen „složitel“), nebo c) povinnost cizince osobně se hlásit policii v době policií stanovené*. Podle § 123b odst. 3 zákona o pobytu cizinců při rozhodování o uložení zvláštního opatření policie mimo jiné zkoumá, *zda jeho uložení neohroží výkon správního vyhoštění*.

[17] NSS konstatuje, že zajištění představuje mimořádný institut. Podmínky omezování osobní svobody musí být interpretovány restriktivně, aby byla v souvislosti s řízením o správním vyhoštění používána co nejméně invazivní opatření vůči cizinci. Uložení zvláštních opatření proto musí být upřednostněno před zajištěním. Zároveň však uložená zvláštní opatření musí být skutečně účinná. NSS dovodil v řadě rozhodnutí, že volba mírnějších opatření, než je zajištění cizince, mezi něž lze řadit také zvláštní opatření

pokračování

za účelem vycestování cizince, je vázána na určité předpoklady. Cizinec musí být schopen splnit povinnosti plynoucí ze zvláštního opatření a zároveň nesmí existovat důvodná obava, že by uložením zvláštního opatření byl ohrožen výkon rozhodnutí o správním vyhoštění. Předpokládá se, že cizinec bude při realizaci tohoto opatření se správními orgány spolupracovat a případnému výkonu správního vyhoštění se nebude vyhýbat. Pokud zde existují skutečnosti nasvědčující tomu, že cizinec bude případný výkon správního vyhoštění mařit, nelze dle § 123b odst. 3 zákona o pobytu cizinců přistoupit ke zvláštnímu opatření za účelem vycestování cizince (rozsudky NSS ze dne 5. 3. 2014, čj. 3 As 104/2013-28, ze dne 27. 3. 2014, čj. 3 As 112/2013-24, ze dne 18. 7. 2013, čj. 9 As 52/2013-34, ze dne 12. 10. 2016, čj. 10 Azs 102/2016-56, body 35-43).

[18] Pokud jde o zvláštní opatření v podobě složení finanční záruky dle § 123b odst. 1 písm. b) a potažmo v § 123c zákona o pobytu cizinců, dospěl NSS k závěru, že stěžovatel není vůbec schopen toto zvláštní opatření plnit. Z jeho vyjádření při podání vysvětlení po jeho zajištění totiž vyplývá, že nedisponuje dostatečným finančním obnosem, a v průběhu řízení neoznačil žádnou osobu, která by za něj snad mohla finanční záruku složit či by ji bylo možné kontaktovat.

[19] NSS dále uzavírá, že uložením kteréhokoliv zvláštního opatření obsaženého v § 123b zákona o pobytu cizinců by byl ohrožen výkon rozhodnutí o správním vyhoštění. Skutečnosti vyplývající z správního spisu totiž zakládají vážné pochybnosti o tom, že stěžovatel bude se správními orgány v průběhu řízení o správním vyhoštění spolupracovat.

[20] Z obsahu správního spisu vyplývá, že stěžovatel dlouhodobě a opakovaně porušoval právní předpisy České republiky a členských států EU. V jiných členských státech se opakovaně dopouštěl závažné trestné činnosti, za což byl několikrát trestán (srov. bod [1]). V České republice stěžovatel dlouhodobě porušoval ustanovení zákona o pobytu cizinců. Konkrétně, stěžovatel se dle svých slov natrvalo od října 2015 přestěhoval z Ú. n. L. do P., aniž tuto změnu adresy ohlásil. Ohlásit změnu měl v úmyslu až téměř rok poté, dle § 98 odst. 1 zákona o pobytu cizinců je však povinen tak učinit do 30 pracovních dnů ode dne změny. Dále stěžovatel neoznámil změnu svého osobního stavu, dne 27. 5. 2016 přitom uzavřel sňatek. Dle § 103 písm. e) zákona o pobytu cizinců je povinen tuto změnu ohlásit do 3 pracovních dnů ode dne změny.

[21] Stěžovatel dále nerespektoval rozhodnutí českých správních orgánů o zrušení trvalého pobytu na území České republiky s povinností vycestovat z území ve lhůtě 30 dnů. Toto rozhodnutí nabylo právní moci dne 11. 6. 2016, a proto stěžovatel počínaje dnem 11. 7. 2016 pobýval na území České republiky nelegálně bez platného pobytového titulu. Stěžovatel uvádí, že o zrušení trvalého pobytu nevěděl. I kdyby však o zrušení trvalého pobytu nevěděl, stalo se tak důsledkem jeho vlastního pochybení, neboť měl správní orgány informovat o nové doručovací adrese. Stěžovatel proto nyní nemůže využít předchozí pochybení k tomu, aby se mu dostalo výhodnějšího zacházení. Institutu zajištění se nelze vyhnout poukazem na předchozí vlastní procesní pochybení. Jak již dříve uvedl zdejší soud, *„takový přístup nelze aprobovat již proto, že by prakticky znemožňoval využít institutu zajištění za účelem vyhoštění v případech, kdy si cizinec bez vážných důvodů – ať již z*

ledabylosti či záměrně – nepřebírá soudní či úřední poštu. Vždy by pak totiž mohl argumentovat tím, že o vykonatelnosti rozhodnutí o správním vyhoštění nevěděl a že již z toho důvodu nemůže k jeho zajištění dojít“ (ze dne 7. 6. 2016, čj. 10 Azs 33/2016-36, bod 13). Navíc, jak správně upozorňuje žalovaná, s ohledem na spáchanou trestnou činnost mohl stěžovatel zrušení pobytu očekávat [srov. § 77 odst. 2 písm. g) zákona o pobytu cizinců].

[22] Popsané chování stěžovatele svědčí o jeho postoji k zákonným povinnostem a nedává záruku, že stěžovatel bude rozhodnutí o vyhoštění respektovat. NSS již dříve uzavřel, že „[j]ednal-li stěžovatel opakovaně tak, aby i nadále mohl pobývat na území České republiky či jiných členských států EU, ačkoli pro svůj pobyt neměl splněny zákonem požadované podmínky a nerespektoval správní rozhodnutí a právní předpisy České republiky a členských států EU, svědčí tyto okolnosti pro jeho zajištění“ (rozsudek NSS ze dne 15. 3. 2012, čj. 7 As 154/2011-56). K tomu v jiném rozhodnutí dodal, že „dlouhodobé a opakované protiprávní jednání stěžovatele je třeba zohlednit při úvaze o dostatečnosti a účinnosti uložení zvláštních opatření podle § 123b zákona o pobytu cizinců“ (rozsudek NSS ze dne 26. 8. 2013, čj. 8 As 33/2013-35, bod 29). V nynější kauze bylo prokázáno, že stěžovatel opakovaně porušoval právní předpisy, nerespektoval správní rozhodnutí o zrušení trvalého pobytu s povinností vycestovat a na území České republiky pobýval i přesto, že zde neměl platný pobytový titul, což svědčí pro jeho zajištění.

[23] Nadto stěžovatel při podání vysvětlení po jeho zajištění prohlásil, že schengenský prostor opustit nehodlá. Existovaly tak skutečnosti nasvědčující tomu, že stěžovatel bude mařit i další správní rozhodnutí týkající se jeho vycestování z České republiky.

[24] Existenci důvodných obav, že by stěžovatel na svobodě mohl ohrozit výkon správního vyhoštění, nemohou rozptýlit ani jeho tvrzení, že na území České republiky pobýval legálně po dlouhou dobu a že tu pobývá i jeho manželka, se kterou disponují stálou adresou v P.. Tuto adresu chtěl v den svého zajištění ohlásit. Proto se prý stěžovatel nehodlá skrývat a hodlá se správními orgány spolupracovat. Pokud jde o pobyt manželky, nemůže být tato skutečnost dle zdejšího soudu pro věc relevantní. Manželka stěžovatele totiž v době rozhodování o zajištění neměla na území České republiky platný pobytový titul a žádala o azyl. Nadto ani ostatní tvrzení stěžovatele nemohou obstát jako dostatečné záruky spolupráce s ohledem na stěžovatelovo vícenásobné porušování právních předpisů, povahu trestné činnosti, nerespektování správního rozhodnutí a vyjádřený úmysl neopustit schengenský prostor.

[25] Zdejší soud se proto s ohledem na vše výše uvedené ztotožňuje s posouzením krajského soudu a žalované, že souhrn v řízení prokázaných okolností svědčí pro závěr o nedostatečnosti zvláštních opatření podle § 123b a § 123c. Žalovaná měla dostatek indicií k úvaze, že uložení zvláštních opatření by nebylo účinné a její obavy z ohrožení řízení o správním vyhoštění v takovém případě byly důvodné. Žalovaná proto postupovala správně.

IV. Závěr a náklady řízení

pokračování

[26] S ohledem na výše uvedené NSS zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta poslední s. ř. s.).

[27] O náhradě nákladů řízení rozhodl podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ve věci neměl úspěch; žalované náklady řízení nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

[28] Podle § 35 odst. 8 ve spojení s § 120 s. ř. s. zástupci stěžovatele Mgr. Ing. Jakubu Backovi, advokátu, který byl stěžovateli ustanoven usnesením krajského soudu ze dne 5. 10. 2016, hradí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát. Ustanovený zástupce provedl ve věci dva úkony právní služby, kterými jsou právní porada přesahující jednu hodinu ze dne 16. 11. 2016 dle § 11 odst. 1 písm. c) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), a písemné podání soudu ve věci samé dle § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu spočívající v sepsání doplnění kasační stížnosti. Za jeden úkon právní služby zástupci stěžovatele náleží mimosmluvní odměna ve výši 3 100 Kč podle § 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5 advokátního tarifu, která se zvyšuje o 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů dle § 13 odst. 3 advokátního tarifu. Za dva úkony právní služby tedy ustanovenému zástupci náleží 6 800 Kč a dále částka odpovídající DPH ve výši 21 %, celkem tedy 8 228 Kč. Tato částka bude ustanovenému zástupci stěžovatele vyplacena z účtu NSS do 60 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. února 2017

Zdeněk Kühn
předseda senátu